Politieke Partij Democraten’66

TOESPRAAK van MR. H.J. ZEEVALKING, PARTIJVOORZITTER D'66

OP DE ALGEMENE LEDENVERGADERING IN GEBOUW DE VEREENIGING IN NIJMEGEN OP 26 APRIL 1980

De balans opmakende als uw partijvoorzitter over het wel en wee van onze partij over het laatste halfjaar moet ik zeggen dat mij het resultaat niet tegenvalt.

De groei van het ledental zet zich regelmatig voort en bij een gelijkblijvende contributie betekent dit dat wij, zij het met mate, aan de organisatorische op- bouw van de partij verder zullen kunnen werken. Daarna zullen na verloop van tijd ook de belendende percelen zoals ze wel genoemd worden als S.W.B., P.S.V.I. en Peac kunnen profiteren.

Het secretariaat funktioneert ondanks een zekere onderbezetting naar wens, hetgeen met name te danken is aan de wijze waarop het personeel zijn taak vérvult en de inzet waarmee de bestuurders met name de vice-voorzitter en de secretaris- organisatie zich vrijwel dagelijks met de gang van zaken ter plekke hebben bezig- gehouden. De secretaris-organisatie heeft ons inmiddels verlaten. Wij zijn Frank Baas voor de wijze waarop hij zijn taak heeft vervuld veel dank verschuldigd en hopen in zijn opvolgster een bekwame bestuurster terug te krijgen.

De sfeer in hoofdbestuur en dagelijks bestuur is goed en de besluitvorming doel-treffend, terwijl de contacten met de fraktie in de Tweede Kamer goed zijn te noemen. Gestreefd wordt naar een verinniging van de contacten met de fraktie in het Europese Parlement, terwijl straks vom gegeven zal moeten worden aan de band tussen hoofdbestuur en de toekomstige Eerste Kamerfraktie.

Natuurlijk zijn er ook een aantal negatieve zaken te vermelden. Het hoofdbestuur is nog niet rond met een wijziging van de besluitvorming staande de Algemene Le-denvergaderingen. Wel nam het een principe-besluit, te weten dat aan de regel van het "one man one vote" systeem dat voor die besluitvorming tot op heden zo ken- merkend is vooralsnog niet zal worden getornd.

Verwacht mag derhalve worden dat de voor te stellen wijzigingen vooral betrekking zullen hebben op de voorfase van de besluitvorming en niet op die besluitvorming zelf.

Een aantal partijleden hebben met betrekking tot deze zaak waardevolle sug- gesties aangedragen. Deze voorstellen zullen door de desbetreffende commissie die de wijzigingsvoorstellen voorbereid mede in zijn overwegingen worden betrokken.
Het hoofdbestuur is dank verschuldigd aan al diegenen in de partij die in regio- naal en afdelingsverband in het algemeen onder moeilijke omstandigheden veel werk ten bate van D'66 hebben verzet. Zonder al die aktieve leden zou de partij niet staan waar we nu staan. Helaas zijn er ook problemen te signaleren in een aantal afdelingen maar gelukkig gaat het om een gering getal. Nochtans vervullen deze strubbelingen hoe gering in aantal ook mij als uw partijvoorzitter met zorg al realiseer ik mij dat het hier om een negatief bijverschijnsel van een op zichzelf verheugende zaak gaat, namelijk het snel in grootte toenemen van onze partij.
Toch hoop ik dat allen er met het hoofdbestuur van overtuigd zijn dat het niet voldoende is dat we ons landelijk als partij als een eenheid manifesteren - en dat dit het geval is staat als een paal boven water - ook regionaal en plaat- selijk dient dit het geval te zijn.
Ik ben ervan overtuigd- dat wij er in zullen slagen ons straks met een prachtige lijst kandidaten voor de Tweede Kamer verkiezingen aan de kiesers te presente- ren, maar we mogen onze ogen niet sluiten voor het feit dat vele kiezers zich afvragen of we de zetelwinst die in het verschiet ligt wel met vrouwen en mannen van politieke kwaliteit en gewicht kunnen bezetten. Dat dit het geval zal zijn durft het hoofdbestuur met een volmondig ja te beantwoorden, maar we moeten ons hoeden voor de schijn van het tegendeel.
Ziedaar, congres, een eerlijke balans van plus- en minpunten met de pluspunten verre in de meerderheid.
D'66 kan de verkiezingen in als een partij die zich als een eenheid aan de kiezer presenteert, die organisatorisch goed in elkaar zit en die politiek een eigen koers vaart sans met waardering ook voor wat rechts middels het kabinet van Agt presteert, maar meer nog hunkerend naar een ander meer links gericht regerings- beleid andat wij van mening zijn dat de meerderheid van ons volk zo'n modern vooruitstrevend beleid in zijn hart wenst en dat niet alleen maar het ook verdi ent te krijgen.
Wat zijn echter de kenmerken van een partij die stelt zoals wij doen een modern vooruitstrevend beleid te willen voeren of kort maar krachtig gesteld wat bete- kent het links te zijn, want in mijn ogen is links identiek aan vooruitstrevend en rechts aan behoudend, betekent linkse politiek creatieve politiek en rechtse politiek verstarring en

verkalking.
Zijn alle partijen en groeperingen die zich als links aandienen - rechts is -immers in ons land politiek gezien nauwelijks verkoopbaar - vooruitstrevend en creatief? Ik waag het te betwijfelen want waarom zou een program dat een 50 jaar
geleden nog als vooruitstrevend overkwam dat nu nog moeten zijn? Ik zou het niet weten.
Maar wat ik wel weet is dat als het vroeger modern was zich anti-godsdienstig of anti-kerkelijk op te stellen dat heden ten dage vast en zeker niet meer het geval is en dat als men meent dat het de volkssouvereiniteit is die het links zijn bepaalt, ik de vraag zou willen opwerpen of er in de landen van het Oost-blok werkelijk souvereine Volkeren bestaan, zodat hetgeen daar gebeurt nog voor vooruitstrevende staatspolitiek kan doorgaan?
Het begrip "linkse dictatuur" houdt naar onze D'66 maatstaven een tegenspraak met zichzelf in, ze bestaat niet omdat ze niet meer is dan een ordinaire dictatuur en dictatuur is de volbloed staatsvorm van rechts. Overigens een souverein volk is een volk dat wetgevende en uitvoerende macht tegelijk uit- oefent, een socialistische gedachte, die wij D'66-ers de scheiding der machten voorstaande, verwerpen.
En is anti-gezag, anti-overheid een uiting van vooruitstrevend links?
Ja, zeiden alle vooruitstrevenden vroeger en vele zich links noemenden zeggen het hun thans nog na. Maar dan wel tot het moment dat ze zelf de macht hebben overgenonen want dan schijnt die regel niet meer te gelden wordt althans zwaar gestraft zwaarder dan de crimineel die uit de pas loopt.
Ook een anti-gezag houding is derhalve geen linkse uiting, hooguit een anarchistische, maar anarchie is geen specifiek linkse eigenschap rechts kan er ook mee uit de voeten, maar dan heet het meestal het vrije spei der economische krachten dat wil zeggen de jungle van het kapitalisme.
Optimisme, ook dat was voorheen volgens velen een kenmerk van vooruitstrevend links. Ook wat dat betreft is er dan inmiddels wel het een en ander veranderd door de atoombewapening en de energiecrisis. Wij D'66-ers vinden dan ook dat het beter is dat ongefundeerde optimisme te vervangen door redelijkheid zonder in pessisme of lusteloosheid te vervallen.
Redelijkheid moge in eerste aanleg afstandelijk en koel overkomen, alleen redelijke ideeen die de hartstochten in bedwang houden zullen de mensheid in Staat stellen het

cruciale tijdperk waarin we zijn beland op deze planeet te overleven. Dat betekent wars van ieder dogmatisme of dat nu politiek, gods- dienstig of van welke aard ook is want dogmatisme leidt tot onderwerping, geestelijk zowel als materieel en dat wijzen wij als vertegenwoordigers van een vrij volk af want om Rousseau eens te citeren:
"Een vrij volk gehoorzaamt maar dient niet; het heeft leiders maar geen meesters"
Ja zeker, ik weet Jean Jacques was de hoge priester van de leer der volkssou- vereiniteit, die ik ook als bruikbare maatstaf voor links afwees, maar de man heeft ook wel goede dingen gezegd.
Maar redelijkheid alleen maakt kwetsbaar en kan zelfs tot vertwijfeling leiden zoals bij die Poolse soldaat uit de laatste wereldoorlog die opmerkte:"Ik denk met afschuw en schaamte aan een in tweeën gedeeld Europa waar aan de ene kant miljoenen sovjetslaven bidden om bevrijding door Hitlers legers en aan de andere kant miljoenen slachtoffers in Duitse concentratiekampen in wanhoop wachten op bevrijding door het Rode Leger".
Zo was toen de realiteit en in zo'n situatie kant men met redelijkheid alleen niet ver en dan zal ook de andere menselijke pool de tegenhanger van de ratio het hart zijn oordeel in het geheel mogen ja moeten opeisen. En dan komen een aantal zaken naar voren die als vooruitstrevend en links herkenbaar worden en waar Hitler noch Stalin weet van *
Het streven naar een evenwicht tussen vrijheid en gelijkheid is een kenmerk van linkse politiek. De vrijheid vertegenwoordigt hier de warmte van het hart, de gelijkheid de koelte van het verstand. Onverbrekelijk zijn beiden aan elkaar verbonden hun bekroning vindend in de broederschapsgedachte als symbool van de gelijkheid van herkomst en bestemming van de mens.
Aan gelijkheid in onze samenleving schort nog veel. De démocratie heeft voor de politieke gelijkheid gezorgd in de vorm van het algemeen kiesrecht, veel ge- bieden teveel om op te noemen zijn er echter nog van verstoken gebleven. Het is de taak van vooruitstrevenden die gelijkheid met kracht na te streven en D'66 kan daarbij zeker op bepaalde terreinen een voortrekkersrol vervullen waarbij
ik met name denk aan de emancipatie van de vrouw gelet op de kwaliteit en de kwantiteit van onze vrouwelijke leden.
Meegevoel met de misdeelden en verdrukten is ook een kenmerk van werkelijk linkse politiek. Ook daar staat D'66 niet met lege handen, programmatisch niet maar praktisch ook niet gezien de houding van onze fraktie, Elida Wessel met name als het gaat an

gastarbeiders, minderjarigen, gedetineerden en andere in de ver- drukking zittende groepen.
En in het verlengde daarvan ligt de zorg voor het milieu, om de kernenergie vooral met het oog op toekomstige generaties en de wijze waarop de fraktie, Ineke Lambers met name daarop inspeelt en ons congres daar gisteren op in heeft gespeeld.
Een andere uiting van links is het pacifisme een idee die meer en meer in onze partij veld wint. Het Amersfoortse congres gaf de eerste stoot de fraktie, Laurens Jan Brinkhorst met name, volgde zonder in de fout dat al te goed buur- mans gek is te vervallen.
En als een man als Erwin Nypels opkomt voor de bewoners van oude wijken en de gelijkberechtiging van gepensioneerden, Maarten Engwirda voor in nood verkerende bedrijven, Chil Mertens voor gelijke kansen voor een ieder in onderwijs en cultuur en Suzanne Bischoff voor de ontwikkelingslanden dan zijn dat alle uitingen van volksvertegenwoordigers die redelijkheid aan solidariteit weten te paren en der- halve linkse politiek bedrijven.
Tenslotte is Jan Terlouw er ook nog maar hij mag vanmiddag zelf zeggen hoe voor- uitstrevend hij is. Tenslotte is links beweging en creativiteit, beweging van de samenleving in de richting van meer vrijheid voor allen, hetgeen zonder meer gelijkheid onder de mensen te scheppen, niet haalbaar is. Dat onderscheidt ons van het behoudend liberalisme en dat betekent voor ons D'66-ers dat het in de praktijk moeilijk zal zijn om met een partij als de V.V.D. samen regeringsver- antwoordelijkheid te dragen zolang men in de V.V.D. onze filosofie dat vrijheid zonder gelijkheid een politiek onzinnige en een mensonterende zaak is blijft af- wijzen.

Ik heb in het voorgaande getracht een aantal wezenskenmerken waaraan een voor- uitstrevende partij dient te voldoen aan te geven. Wat mij betreft mag een ieder D'66 met die criteria de maat meten, wij zullen het anderen ook doen, want onaf- hankelijk als we zijn hebben ook wij het recht te bepalen welke partijen in onze ogen vooruitstrevend zijn en welke niet. Wij zullen daarbij als uitgangsstelling nemen dat we niemand bij voorbaat verketteren of uitgestoken handen zonder meer zullen afslaan, ook dat ligt niet in onze aard. Maar wat we ook niet zullen doen, is het ijzer voor de volgende kabinetsformatie smeden voordat het heet is en dat moment wordt bij ons niet door een fraktie- of een partijvoorzitter bepaald maar door een volgend congres waar de stem ieder D'66-lid van gelijke waarde
is. Daarom heb ik mij als uw partijvoorzitter in geen enkel exclusief politiek gezelschap

begeven om congres uw handen voor de toekomst niet bij voorbaat te binden en daarom zal ik dat ook niet eerder doen dan nadat u als hoogste orgaan in onze partij mij daartoe opdracht en volmacht hebt gegeven.
H.J. Zeevalking.